

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО А. Л.

МОНОГРАФІЯ

**“НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА”,
[ІН:]
ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ**

Харків – 2018

УДК 351.865: 351.746.1(327)
DOI : 10.5281/zenodo.1317982

*Монографію розглянуто та рекомендовано до друку Вченою Радою
Національного університету цивільного захисту України
Протокол № 11 від 15 червня 2018 року*

Рецензенти:

д.держ.упр., професор, професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету ім. П. Могили Міністерства освіти і науки України
Антонова Людмила Володимирівна;

к.держ.упр., старший науковий співробітник наукового відділу проблем державної безпеки навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України
Мороз Світлана Анатоліївна.

Помаза-Пономаренко А. Л. “Національна безпека”, [in:]
Законодавство України : монографія / А. Л. Помаза-Пономаренко. – Х. :
НУЦЗУ, 2018. – 168 с.

У монографії запропоновано розв’язання важливої наукової проблеми щодо напрямків забезпечення національної безпеки України, серед яких одним із основних визнано розвиток вітчизняного законодавства. У цьому контексті досліджено його генезис і нові інтенції формування, зокрема Закон України «Про національну безпеку України» (2018 р.). Конкретизовано загальні та спеціальні механізми державного управління у сфері національної безпеки України. Проаналізовано сучасні проблеми їх функціонування, на підставі чого обґрунтовано наукові засади та визначено шляхи вдосконалення державного управління у сфері національної безпеки України. Доведено, що його концепт передбачає актуалізацію зовнішньополітичної діяльності відповідних органів державної влади.

Табл. 1. Іл. 10. Бібліогр. 133 назв.

УДК 351.865: 351.746.1(327)
DOI : 10.5281/zenodo.1317982
© А. Л. Помаза-Пономаренко

© НУЦЗУ, 2018

ВСТУП

Закон України «Про національну безпеку України» (21.06.2018 р.) [81] – результат виконання положень Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287 [82], та інших нормативно-правових документів. Даною Стратегією [там само] передбачено здійснення комплексного вдосконалення законодавства щодо питань національної безпеки й оборони України, унормування структури цього сектору, системи управління, координації та взаємодії його органів, а також удосконалення державної системи стратегічного планування, якісне її вдосконалення через запровадження системи демократичного цивільного контролю над органами сектору безпеки й оборони, посилення парламентського контролю у даній сфері тощо.

Закон України «Про національну безпеку України» [81] покликаний усунути ті недоліки, які питаманні чинному вітчизняному законодавству щодо визначення відносин у сфері національної безпеки. Власне кажучи, цей закон [там само] повинен системно врегулювати сферу нацбезпеки й оборони, а також інституціональної взаємодії щодо її підтримки, на відміну від раніше прийнятого Закону України «Про основи національної безпеки України» (2003 р.) [79]. Як загрози національній безпеці, закріплені різні негативні чинники розвитку суспільства та держави. Проте їх подолання не може бути забезпечене самою лише діяльністю державних органів сектору безпеки, необхідна активізація громадянського суспільства. Крім того, закріплення на законодавчому рівні переліку загроз національній безпеці України та заходів реагування на них має відповідати практикам держав-членів Європейського Союзу та НАТО, що ускладнює визначення пріоритетів державної політики у сфері національної безпеки та вчасну реакцію на зміни безпекової ситуації.

Вітчизняне законодавство про безпеку має чітко розмежовувати повноваження державних органів, насамперед, органів сектору безпеки, забезпечувати міжвідомчу координацію, зокрема за умов тривалої агресії проти

України, яка частково здійснюється у, так званих, «гібридних» проявах. При цьому слід конкретизувати аспекти «цивільного контролю». Новий Закон України «Про національну безпеку України» [81] має усунути невинуватене розділення Законів України «Про основи національної безпеки України» і «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави» [65; 79], оскільки забезпечення цивільного демократичного контролю є невід'ємною складовою реалізації державної політики у сфері національної безпеки.

У продовження відзначимо, що Закон України «Про національну безпеку України» [81] передбачає комплексне стратегічне управління в означеній сфері, що включає й планування. Свого часу планування у сфері оборони відбувалося з урахуванням положень, зокрема Закону України «Про організацію оборонного планування». Водночас, існує необхідність комплексного законодавчого врегулювання планування у сфері цивільної безпеки та його узгодження з процесами планування у сфері оборони. Потребують правового закріплення зв'язок між рішеннями вищих органів державної влади у сфері національної безпеки, діяльністю органів сектору безпеки, спрямованих на їх реалізацію, виділенням відповідних ресурсів для забезпечення такої діяльності, спеціальні процедури парламентського контролю за процесами планування у сфері національної безпеки тощо. Крім того, важливим є уточнення ролі та місця органів державної влади, які здійснюють державну політику у сфері зовнішньополітичної діяльності з метою підтримки необхідного рівня безпеки України й її позитивного іміджу на міжнародній арені. Усе це покликаний врегулювати новий Закон України «Про національну безпеку України» [там само], аналізу положень якого й присвячена дана наукова праця.

Монографія складається із вступу, 4 розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Вона буде корисною для наукових співробітників, викладачів, аспірантів (ад'юнктів), докторантів, слухачів, студентів (курсантів) ВНЗ і практичних працівників, які досліджують питання системи безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні / В. Б. Авер'янов. – К. : Ін Юре, 1997. – 48 с.
2. Атаманчук Г. В. Государственное управление (организационно-функциональные вопросы) : учеб. пособие / Г. В. Атаманчук. – М. : ОАО НПО “Экономика”, 2000. – 302 с.
3. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : учеб. / Г. В. Атаманчук. – 3-е изд., стереотип. – М. : Омега-Л, 2013. – 528 с.
4. Атаманчук Г. В. Управление: сущность, ценность, эффективность / Г. В. Атаманчук. – М. : Академ. Проект : Культура, 2006. – 543 с.
5. Аналітична записка : Щодо перспектив реформування системи реалізації зовнішньої політики Європейського Союзу [Електронний ресурс] // Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1470/>.
6. Бакуменко В. Д., Безносенко Д. О. Виявлення комплексу проблем державного управління процесами європейської та євроатлантичної інтеграції України, розробка пропозицій щодо вдосконалення системи державного управління цими процесами / В. Д. Бакуменко, Д. О. Безносенко. – К. : НАДУ при Президентові України; Центр навчання і досліджень з європейської та євроатлантичної інтеграції України. – 41 с.
7. Балюк Н. Путін стане зговірливим, коли Україна буде озброєна! [Електронний ресурс] / Наталія Балюк // Газета “Високий замок online”. – 2015. – 5 берез. – Режим доступу: <http://www.wz.lviv.ua/blogs/baliuk/130609>.
8. Безпека України : Геополітичний вимір / за ред. В. П. Горбуліна, А. М. Зленко, Г. В. Крючкова, В. П. Семиноженка. – К., 2007. – 123 с.
9. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и её геостратегические императивы / З. Бжезинский. – М.: Междунар. отношения, 2005. – 256 с.
10. Будник М. А. Концептуально-методологічні аспекти реформування

системи державного управління в Україні / М. А. Будник // Державне управління. – 2007. – № 2 (6). – С. 50–58.

11. Буроменський М. В. Міжнародне право. Підручник. – К. : Юрінком Інтер. – 2005. – 320 с.

12. Військова окупація Криму Росією [Електронний ресурс] / Експертна оцінка військових аналітиків. – Режим доступу: <http://conflict.rbc.ua/ukr/voennaya-okkupatsiya-kryma-rossiey-obnovlyaetsya--03032014115500>.

13. Верховна Рада України ратифікувала угоду з Литвою і Польщею про створення спільної військової бригади. – 4 лют. 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukr.lb.ua/news/2015/02/04/294395_rada_shvalila_stvorenniya_spilnoi.html.

14. Генсек ООН Гі Мун. Вирішити кризу в Україні можна лише дипломатичним шляхом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zik.ua/ua/news/2014/09/02/gensek_oon_vyrishyty_kryzu_v_ukraini_mozhna_1yshe_dyplomatychnym_shlyahom_519640.

15. Горбулін В. П. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки : монографія / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – К. : НІСД, 2010. – 288 с.

16. Група “Інформаційний спротив”. [Електронний ресурс] / Аналітичні матеріали військових експертів Центру військово-політичних досліджень. – Режим доступу: <http://sprotiv.org/46474#.VG2ZGDSsVc0>.

17. Гуменюк Б. І., Щерба О. В. Нова ситуація в світі і дипломатія / Б. І. Гуменюк, О. В. Щерба // Наук. вісн. Дипломатичної академії України. – К., 2001. – Вип. 5. – С. 16–25.

18. Гулиев А. Д. Международно-правовой контекст внешних сношений в условиях глобализации: монография / А. Д. Гулиев. – К. : Изд.-во Нац. авиац. ун-та “НАУ-друк”, 2011. – 464 с.

19. Грищенко К. И. За пределами шахматной доски: прагматичная повестка дня украинской внешней политики / К. И. Грищенко // Зеркало

недели. – 2010. - № 27(807), 17 июля-6 августа.

20. Державне управління : навч. посіб. / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, Л. Ю. Гордієнко – К.: Знання-Прес, 2003. – 343 с.

21. Державний механізм забезпечення інформатизації системи охорони здоров'я: Монографія / Ларіна Р. Р., Владзимирський А. В., Балусєва О. В. – Під заг. ред. В. В. Дорофієнко. – Донецьк : ТОВ “Цифрова типографія”, 2008. – 252 с.

22. Декларація про державний суверенітет України [Електронний ресурс] : (прийнята Верховною Радою УСР від 16 лип. 1990 р. № 55-ХІІ). – Режим доступу: www.zakon4.rada.gov.ua.

23. Дипломатичний корпус. УДП МЗС України. – К., 2006.

24. Дипломатия иностранных государств: Учеб. пособ. / Под ред. Т. В. Зоной. – М., 2004.

25. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31 трав. 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/643_006.

26. Договір між Українською Радянською Соціалістичною Республікою і Російською Радянською Федеративною Соціалістичною Республікою від 19 листопада 1990 року / Договір ратифіковано Постановою ВР № 495-ХІІ от 22.11.90, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=643_011.

27. Домбровська С. М. Механізми формування безпеки держави [Електронний ресурс] / С. М. Домбровська, С. Т. Полторак // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. –2015. – №1. – Режим доступу: <http://el-zbirn-du.at.ua/>.

28. Енциклопедичний словник з державного управління / [уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – К., 2010. – 820 с.

29. Євсюков О. П. Науково-теоретичні визначення сутності та змісту безпеки держави / О. П. Євсюков // Вісник Національного університету цивільного захисту України (Серія «Державне управління»). – 2017. – № 2 (7). – С. 22–28 (фахове видання в галузі «Державне управління»).
30. Європейський Союз : слов.-довід. – 3-є вид. – К. : К.І.С., 2006. – 138 с.
31. Заява про без'ядерний статус України [Електронний ресурс] : (прийнята Верховною Радою України від 24 листоп. 1991 р. № 1697-ХІІ). – Режим доступу: www.zakon4.rada.gov.ua.
32. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін / А. М. Зленко. – Х. : Фолио, 2004. – 559 с.
33. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анатована історична хроніка міжнародних відносин (1991-2003) / Відп. ред. С. В. Віднянський. – К., 2004.
34. Зонова Т. В. Современная модель дипломатии: истоки становления и перспективы развития / Т. В. Зонова. – М., 2003.
35. Інформаційний довідник з міжнародних відносин і зовнішньої політики України / О. Ф. Деменко, П. О. Демчук, О. І. Пошедін та ін. – К. : НУОУ, 2011. – 378 с.
36. Інавгураційна промова Президента України Петра Порошенка 6 черв. 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.interfax.com.ua/news/political/208411.html>.
37. Капсамун І., Кривцун Д. “Лист із фронту”: перший результат [Електронний ресурс] / Іван Капсамун, Дмитро Кривцун // Газета “День”. – 2015. – 24 берез. – № 50. – Режим доступу: day.kiev.ua.
38. Кашлев Ю. Б. Внешняя политика и дипломатия XXI века в контексте информационных процессов / Ю. Б. Кашлев // Наук. вісн. Дипломатичної академії України. – К., 2004. – Вип. 10. – Ч. 1. – С. 32–40.
39. Козлов В. А. Проблемы предмета и методологии общей теории права / В. А. Козлов. – Л., 1989. – С. 88.
40. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.

41. Коротич О. Б. Класифікація та зміст механізмів управління державою / О. Б. Коротич. // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць ОРІДУ. – Одеса, 2006. – Вип. 2 (26). – С. 122–128.

42. Коморовський Б. Польща зобов'язалася сприяти модернізації української армії [Електронний ресурс] / Броніслав Коморовський // Газета “Українська Правда”. – 2014. – 19 верес. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/news/2014/09/19/7038361/>.

43. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: навч. посіб. / В. В. Копійка, Т. І. Шинкаренко; за ред. Л. В. Губерського. – К. : Знання, 2009. – 751 с.

44. Кудряченко А. Геополітика : підруч. / А. Кудряченко. – К. : МАУП, 2004. – 293 с.

45. Круглов М. И. Стратегическое управление компанией / М. И. Круглов. – М. : Русская деловая литература, 1998. – С. 111.

46. Кулініч М. А. Нейтралітет для України: статус, гасло й реалії / М. А. Кулініч // Україна дипломатична. – К., 2005. – Вип. VI. – С. 68–73.

47. Кулініч М. А., Руденко Г. М. Стислий український дипломатичний словник / М. А. Кулініч, Г. М. Руденко. – К., 2006.

48. Кудряченко А. І. Зовнішньополітичні засади незалежної України / А. І. Кудряченко // Віче. – 1996. – № 8. С. 133–144.

49. Кучик О. С. Зовнішня політика України : навч. посіб. / О. С. Кучик, О. А. Заяць. – К. : Знання, 2010. – 572 с.

50. Лисак П. П. Характеристика механізмів державного управління безпекою українсько-російського кордону / П. П. Лисак // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 19. – С. 162–166.

51. Литвин М. М. Методичні аспекти прийняття рішень на охорону кордону: зб. наук. праць / М. М. Литвин; голов. ред. В. О. Балашов – Хмельницький: Вид-во Нац. акад. ДПСУ, 2003. – С. 18–22.

52. Малиновський В. Я. Державне управління / В. Я. Малиновський. –

К. : Вид-во Атіка, 2006. – 572 с.

53. Мельников О. Г. Актуальні питання державного управління у сфері прикордонної безпеки в умовах європейської інтеграції / О. Г. Мельников // Вісник Державної служби України. – 2009. – № 1. – С. 41–46.

54. Мельник П. В. Правознавство : навч. посіб. / П. В. Мельник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 309 с.

55. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї від 5 груд. 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/998_158.

56. Міжеї К. “Дорадча місія ЄС: безпековий сектор треба будувати навіть не з нуля – все гірше” [Електронний ресурс] / Кальман Міжеї. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2014/11/17/7027860/>.

57. Міжнародні санкції щодо Росії (2014–2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародні_санкції_щодо_Росії_\(2014_–_2015\)](http://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародні_санкції_щодо_Росії_(2014_–_2015)).

58. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України : підручник / за заг. ред. О. І. Пошедіна. – 2-ге вид., доп. та вип. – К. : НАОУ, 2009. – 273 с.

59. Мирний План Президента України Петра Порошенка. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trust.ua/news/96667-14-punktov-mirnogo-plana-poroshenko-spisok.html>.

60. Микієвич М. М. Інституційне право Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики та безпеки / М. М. Микієвич. – Л. : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. – 416 с.

61. Могеріні Ф. Інтерв'ю американському телеканалу “CNN” [Електронний ресурс] / Федеріка Могеріні. – Режим доступу: <http://publicist.in.ua/3858-federka-mogern-vvazhaye-scho-potrбно-posiliti-poltichniy-ta-diplomatichniy-tisk-zahodu-na-rosyu.html>.

62. Нижник Н. Р., Машкова О. А. Системний підхід в організації

державного управління / Н. Р. Нижник, О. А. Машкова. – К. : Вид-во УПДУ, 1998. – 160 с.

63. Нижник Н. Р. Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка – Львів : Вид-во Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2002. – 352 с.

64. Оболенський О. Ю. Державна служба: підручник / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2006. – 472 с.

65. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.

66. Олуйко В. М. Організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки України / В. М. Олуйко, Г. П. Ситник. — Хмельницький: Вид-во Хмельницького ун-ту управління та права, 2005. — 236 с.

67. Одінцова Г. С., Мельтюхова Н. М. Теорія і історія державного управління. Опорний конспект лекцій і методичні вказівки до проведення практичних занять / Г. С. Одінцова, Н. М. Мельтюхова. – Х. : УАДУ (ХФ), 2001. – С. 13.

68. ООН “неспроможна виконувати те, для чого вона була створена” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: ukrainian.voanews.com.

69. Основні напрями зовнішньої політики України на сучасному етапі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/17720813/istoriya/osnovni_napryami_zovnishnoyi_politiki_u_krayini_suchasnomu_etapi.

70. Пилипишин В. П. Щодо сутності мети та завдань державного управління в Україні / В. П. Пилипишин // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 377–381.

71. Полторак С. Т. Громадський контроль над військово-промисловим комплексом: інституційні аспекти функціонування [Електронний ресурс] / С. Т. Полторак // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. – Режим доступу: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/2425/1/Zb%D1%96rnik_NUCZU

_2017_1%286%29.pdf.

72. Прокопчук І. У ОБСЄ немає коштів на розширення місії в Донбасі [Електронний ресурс] / Ігор Прокопчук. – Режим доступу: <http://ukr.segodnya.ua/regions/donetsk/u-obse-net-sredstv-na-rasshirenje-missii-v-donbasse-605191.html>.

73. Про Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] : Закон України від 6 квіт. 2011 р. № 381/2011. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/381/2011>.

74. Проект Стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mvs.gov.ua/ua/pages/strategiya_2020.htm.

75. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18 лют. 2015 року “Про додаткові заходи щодо зміцнення національної безпеки України” [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 18 лют. 2015 р. № 139/2015. – Режим доступу: <http://www.rnbo.gov.ua/documents/389.html>.

76. Про Службу зовнішньої розвідки України [Електронний ресурс] : Закон України від 1 груд. 2015 р. № 3160-IV. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3160-15>.

77. Про проголошення незалежності України [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 верес. 1991 р. № 1427-XII. – Режим доступу: www.zakon4.rada.gov.ua.

78. Про Основні напрями зовнішньої політики України від 2 лип. 1993 р. № 3360-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/3360-12.

79. Про основи національної безпеки України : Закон України від 19 черв. 2003 р. № 964-IV // ВВР України. – 2003. – № 39. – Ст. 351.

80. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон Українт від 1 лип. 2010 р. № 2411-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua/go/2411-17.

81. Про національну безпеку України [Електронний ресурс] : Закон

України від 21.06.2018 р. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.

82. Про Рішення Ради національної безпеки і оборони від 6 трав. 2015 р. “Про Стратегію національної безпеки України” [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 26 трав. 2015 р. № 287/2015. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.

83. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 берез. 2014 р. “Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України” [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 2 берез. 2014 р. № 189. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U189_14.html.

84. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квіт. 2014 р. “Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України” [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 14 квіт. 2014 р. № 405. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/17317.html>.

85. Про Раду національної безпеки і оборони України [Електронний ресурс] : Закон України від 5 берез. 1998 р. № 183/98-ВР. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>.

86. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3 квіт. 2003 р. № 661-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 27. – ст. 208.

87. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 16 черв. 2014 р. “Про План Президента України з мирного врегулювання ситуації у східних регіонах України” [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 20 черн. 2014 р. № 548. – Режим доступу: <http://24ua.me/poroshenko-p-dpisav-ukaz-pro-real-zac-yu-mirnogo-planu>.

88. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 серп. 2014 р. “Про невідкладні заходи щодо захисту України та зміцнення її обороноздатності”. [Електронний ресурс] : Указ Президента України від

24 верес. 2014 р. № 744/2014. – Режим доступу:
<http://www.president.gov.ua/documents/18125.html>.

89. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 12 верес. 2014 р. “Про комплекс заходів щодо зміцнення обороноздатності держави” та пропозиції до проекту Закону України “Про Державний бюджет України на 2015 рік”. [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 5 листоп. 2014 р. № 842/2014. – Режим доступу:
<http://www.president.gov.ua/documents/18396.html>.

90. Про дипломатичну службу : Закон України // Офіційний вісник України. – 2001. – № 42. – С. 1881.

91. Рахманін С. Війна світів [Електронний ресурс] / Сергій Рахманін // Дзеркало тижня. Україна. – 2013. – 19 лип. – № 27. – Режим доступу:
<http://gazeta.dt.ua/internal/viyna-svitiv-.html>.

92. Рада Європи представила висновки щодо України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tvi.ua/new/2014/06/24/rada_eyvropy_predstavyla_vysnovky_schodo_ukrayiny_povnyu_tekst.

93. Резнік В. В. Поняття принципу стратегічного державного управління / В. В. Резнік // Університетські наукові записки. – 2007. – № 4 (24). – С. 453–459.

94. Садковий В. П. Державне управління у сфері цивільного захисту в Україні: нормативно-правовий аспект : монографія / Садковий В. П. [та ін.] ; Нац. ун-т цив. захисту України. – Х. : Оберіг, 2013. – 189 с.

95. Ситник Г. П. Державне управління національною безпекою України (теорія і практика) : монографія / Г. П. Ситник. – К. : НАДУ, 2004. – 408 с.

96. Сицинский А. С. О содержательных и организационных аспектах управления процессом подготовки к проведению международных переговоров / А. С. Сицинский, Д. Ю. Юрковский // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 13–14. – С. 78–81.

97. Сурмін Ю. П. Методологія державного управління як галузь науки : наук. розробка / Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. О. Краснейчук. – К. :

НАДУ, 2010. – 32 с.

98. Трутенко А. О. Зовнішньополітичний механізм України: структурно-функціональний вимір міжінституційної взаємодії : дис. ... канд. політ. н. : 23.00.04 / Трутенко Андрій Олександрович. – Д., 2014. – 208 с.

99. Угода між Україною і Російською Федерацією про статус та умови перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України від 28 травня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/643_076.

100. Угода між Україною і Російською Федерацією про подальший розвиток міждержавних відносин від 23 черв. 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU92140U.html.

101. Угода між Україною і Російською Федерацією про співробітництво і взаємодію з прикордонних питань від 3 серп. 1994 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU94436.html.

102. Угода між Урядом України і Урядом Російської Федерації про пункти пропуску через державний кордон між Україною і РФ від 8 лют. 1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/643_257.

103. Угода між Урядом України та Урядом Російської Федерації про транзит через територію України військових формувань Російської Федерації, які тимчасово знаходяться на території Республіки Молдова від 25 листоп. 1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU95303.html.

104. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України»» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443>.

105. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 вересня 2017 року «Про Ставку Верховного Головнокомандувача» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.president.gov.ua/documents/3132017-22794>.

106. Удовенко Г. Й. Успішна зовнішня політика – це оптимальне поєднання економічної міці та інтелектуального потенціалу нації / Г. Й. Удовенко // Політика і час. – 2007. № 1. – С. 7–8.

107. Федорчак О. В. Класифікація механізмів державного управління / О. В. Федорчак // Демократичне врядування. – 2008. – № 1. – Електронне наукове фахове видання. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf.

108. Федуняк С. Кінець ілюзорній позаблоковості: зовнішньополітична орієнтація України у контексті Російської агресії [Електронний ресурс] / Сергій Федуняк. – Режим доступу: www.buk-visnyk.cv.ua.

109. Храбан І. А. Конфігурація європейської безпеки в контексті реалізації національних інтересів України (воєнно-політичний аспект) [Електронний ресурс] : Дис... д-ра наук: 21.01.01 / І. А. Храбан. – К. : ОІ НАОУ, 2008. – Режим доступу: <http://www.disslib.org/konfihuratsia-yevropejskoyi-bezpeky-v-konteksti-realizatsiyi-natsionalnykh-interesiv.html>.

110. Ціватий В. Г. Інституціонально-історичні особливості європейської регіональної політики / В. Г. Ціватий // Наук. вісн. Дипломатичної академії України. – К., 2009. – Вип. 15. – С. 445–452.

111. Шаповалова О. І. Нормативна сила Європейського Союзу в Східній Європі / О. І. Шаповалова // Науковий вісник Дипломатичної академії України. – К., 2009. – Вип. 15. – С. 187–194.

112. Шамхалов Ф.І. Основы теории государственного управления : учеб. для вузов / Ф. І. Шамхалов. – М. : ЗАО Изд-во “Экономика”, 2003. – 518 с.

113. Шемшученко Ю. С. Державний суверенітет і права держава (до 20-річчя Декларації про державний суверенітет України) / Ю. С. Шемшученко. – К. : Віче, 2010. – 16 (277) – С. 2–3.

114. Юрковський Д. Ю. Європейська інтеграція – стратегічний пріоритет зовнішньополітичної діяльності України / Д. Ю. Юрковський // Держ. упр.: удосконалення та розвиток. – 2013. – № 10. – Режим доступу:

<http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=761>.

115. Юрковський Д. Ю. Сутність політико-дипломатичного механізму у сучасній зовнішньополітичній діяльності України / Д. Ю. Юрковський // Наук. розвід. з держ. упр. та муніц. упр., зб. наук. праць. – Вип. 1/2014. – С. 342–351.

116. Юрковський Д. Ю. Безпекові пріоритети сучасної зовнішньополітичної діяльності України / Д. Ю. Юрковський // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – № 23. – С. 132–136.

117. Юрковський Д. Ю. Світовий досвід формування ефективних механізмів здійснення зовнішньополітичної діяльності / Д. Ю. Юрковський // Наук. вісн. Акад. муніцип. упр. : зб. наук. пр. Серія “Управління”. – Вип. 1, 2015. – С. 184–192.

118. Юрковський Д. Ю. Об особенностях государственного управления в сфере европейской интеграции Украины / Д. Ю. Юрковський // Вестн. ун-та “Туран”: науч. журн. (г. Алматы). – 2015. – Вып. 4 (64).

119. Юрковський Д. Ю. Особливості реалізації державної політики у зовнішньополітичній сфері України / Д. Ю. Юрковський // Актуальні проблеми юридичної науки : зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. “Тринадцяті осінні юридичні читання” (м. Хмельницький, 14–15 листоп. 2014 р.) : [у 4 ч.]. – Ч. 3. – Хмельницький : Хмельниц. ун-т. упр. та права, 2014. – С. 143–144.

120. Юрковський Д. Ю. Пріоритетні питання політики України у зовнішньополітичній сфері / Д. Ю. Юрковський // Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України : IV Всеукр. наук.-практ. конф. (18 листоп. 2014 р.) / Держ. прикордон. служба України; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2014. – С. 82–83.

121. Юрковський Д. Ю. Основний пріоритет зовнішньополітичної діяльності України / Д. Ю. Юрковський // Публічне управління: шляхи розвитку: матеріали щорічн.наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 26 лист. 2014 р.) [у 2 т.] / [за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, С. В. Загороднюка]. – К.: НАДУ, 2014. – С. 133–134.

122. Юрковський Д. Ю. Політико-дипломатичний механізм зовнішньополітичної діяльності України / Д. Ю. Юрковський // Сучасні проблеми державного та муніципального управління матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 3 квіт. 2015 р.) [у 2 ч.] за заг. ред. О. І. Дація, В. Д. Бакуменка, Т. В. Іванової. – К. : Акад. муніц. упр. Ч.2, 2015. – С. 164–166.

123. Юрковський Д. Ю. Формування сучасної кадрової політики України – вимоги сьогодення / Д. Ю. Юрковський // Інституційне забезпечення кадрової політики у державному управлінні: становлення та розвиток: матеріали щорічн. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 29 трав. 2015 р.) / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, А. І. Семенченка, С. В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2015. – С. 48–50.

124. Юзьков Л. П. Государственное управление в политической системе развитого социализма / Л. П. Юзьков. – К.: Вища школа, 1983 – С. 57–61.

125. Malcolm N. Show Q.C. International law. – Fifth edition. – Cambridge university press, 2003. – P. 687.

126. Howorth J. Decision-making in security and defense policy: Towards supranational inter-governmentalism? / J. Howorth // Cooperation and Conflict. – 2012.

127. Secure A. <st1:place w:st="on">Europe</st1:place> in a Better World/ European Security Strategy. – <st1:place w:st="on"><st1:city w:st="on">Brussels</st1:city></st1:place>. – 12 December 2003 // <http://consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/78367.pdf>.

128. The Performance of the EU in International Instituos. Ed by: Sebastian Oberthur, Knud Erik Jorgensen, Jamal Shahin. – <st1:place w:st="on"><st1:city w:st="on">London</st1:city></st1:place>, 2012.

129. Дешиця А. Нам потрібно готувати новий сценарій, якщо Мінські домовленості не виконуються / Андрій Дешиця. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://glavcom.ua/articles/31666.html>.

130. Munich Security Report 2017 «Post-Truth, Post-West, Post-Order?» [Electronic resurce]. – Access to:

<https://www.securityconference.de/en/discussion/munich-security-report/munich-security-report-2017/>.

131. Kulish Polina The Methodological Principles of Evaluating the Effectiveness of Foreign Aid Projects in Ukraine / Polina Kulish // Journal of Geography, Politics and Society, 2017, 7 (1), pp. 70–76.

132. 112 [Electronic resource]. – Access mode: <https://ua.112.ua/statji/zakon-pro-natsionalnu-bezpeku-shcho-vin-miniaie-i-navishcho-tse-ukraini-433470.html>.

133. 2006 – Defence Capability Development Manual. Australian Government, Department of Defence [Electronic resource]. – Access mode: www.defence.gov.au/publications/dcdm.pdf.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ.....	5
1.1. Характеристика державного управління національною безпекою України у внутрішньо- і зовнішньополітичній сферах.....	5
1.2. Система державного управління у сфері національної безпеки України.....	16
РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	28
2.1. Виклики національній безпеці України у внутрішньо- і зовнішньополітичній сферах.....	28
2.2. Генезис нормативно-правової бази з питань державного управління у сфері національної безпеки України.....	36
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНИЙ СТАН ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: УКРАЇНА Й ЄС.....	48
3.1. Новітня правова детермінація державного управління у сфері національної безпеки України.....	48
3.1.1. Демократично-цивільний контроль як функціонал нацбезпеки.....	56
3.1.2. Планування як функціонал національної безпеки.....	64
3.2. Шляхи поєднання зусиль країн-членів та інститутів ЄС щодо реалізації зовнішньої та безпекової політики	68

РОЗДІЛ 4. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	77
4.1. Напрями вдосконалення державного управління у сфері нацбезпеки України в умовах зовнішньої агресії.....	77
4.2. Обґрунтування засад безпекової діяльності державного управління в умовах зовнішньої агресії.....	89
4.3. Шляхи вдосконалення політико-дипломатичних відносин у державному управлінні у сфері нацбезпеки.....	97
ВИСНОВКИ.....	105
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	111
ДОДАТКИ.....	126
Додаток 1.....	127
Додаток 2.....	158

Наукове видання

ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО Аліна Леонідівна

**“НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА”,
[IN:]
ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ**

Монографія

DOI : 10.5281/zenodo.1317982

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Підписано до друку 15.06.2018 р.

Наклад 300. Умовн. Друк. арк. 10.

Надруковано в друкарні ФО-П Дуюнова Т.В.

Свідоцтво про державну реєстрацію № 2475418720 від 19.11.2014 р.

61023, м. Харків, вул. Весніна, 12, тел. (057) 717-28-80